

Lausunto Metsä Fibre Oy ympäristölupapäätöksen nro 64/2019 lupamääräyksen 9 mukaiseen suunnitelmaan Vähähaaran ala-altaan kunnostuksesta, Kemi

Lupajaosto 20.02.2025 § 21

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Metsä Fibre Oy:n Kemin vanhaa sellutehdasta koskevassa ympäristölupapäätöksessä nro 64/2019 Metsä Fibre Oy on velvoitettu poistamaan 31.12.2027 mennessä pääosa Kemin tehdasalueella sijaitsevan Vähähaaran altaan pohjaan laskeutuneesta lietteestä sen vesistöön aiheuttaman kuormituksen vuoksi. Liete on muodostunut, kun vanhan sellutehtaan jätevedenpuhdistamolta puhdistetut jätevedet on johdettu altaan kautta mereen.

Allas kunnostetaan siirtämällä altaaseen kertynyt liete imuruoppaamalla pois altaasta sen vieressä oleviin käytöstä poistetun vanhan tehtaan puhdistamoaltaisiin ja hyödyntämällä liete altaissa rakennemateriaalina rakennekerroksena. Jäteveden käsittelyyn käytetyt varoallas, tasausallas ja ilmastusallas kunnostetaan ja niistä rakennetaan varasto- ja käsittelykenttä uuden tehtaan materiaalien varasto- ja käsittelyalueeksi.

Metsä Fibre Oy on jättänyt asiaa koskevan ympäristölupahakemuksen Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle.

Liitteenä on ympäristölupahakemuksen tiedoksiantokuulutus, jonka mukaan hakemusasiakirjat ovat nähtävillä 5.2. – 14.3.2025 aluehallintoviraston verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi>.

Liitteenä on Envineer Oy:n tekemä selvitys ympäristölupahakemukseen.

Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto (PSAVI) pyytää ympäristölupahakemuksesta Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen (Lupajaosto) lausuntoa ja Kemin kaupungin (kaupunginhallitus) lausuntoa.

Lausunnot tulee antaa viimeistään 14.3.2025 mennessä sähköisen asiointipalvelun kautta (avi.fi/sahkoiset-lomakkeet).

Kokousaikatauluista johtuen Kemin kaupunginhallitus on saanut lisää aikaa lausunnon antoon 25.2.2025 saakka.

Mikäli lausunnon antoa ei pidetä tarpeellisena, pyydetään siitä ilmoittamaan PSAVI:n kirjaamoon.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaosto, joka toimii Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena, antaa Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle alla olevan lausunnon ja esittää sitä edelleen kaupunginhallitukselle, annettavaksi Kemin kaupungin lausuntona asiassa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Lausunto:

Vähähaaran altaan pohjaan laskeutunut liete on jätettä samoin kuin altaan (altaiden) täytössä käytettävä tuhka.

Jätehierarkia eli etusijajärjestys tarkoittaa jätehuollon toiminnan tärkeysjärjestystä. Jätehierarkiaa on noudatettava kaikessa toiminnassa mahdollisuuksien mukaan. Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta.

Jos jätettä kuitenkin syntyy, jätteen tuottajan on ensisijaisesti valmistettava jäte uudelleenkäyttöä varten tai kierrätettävä se. Jos kierrätys ei ole mahdollista, jäte on hyödynnettävä muulla tavoin, mukaan lukien hyödyntäminen energiana. Jos hyödyntäminen ei ole mahdollista, jäte on loppusijoitettava joko vaarallisen jätteen, vaarattoman jätteen tai pysyvän jätteen kaatopaikalle riippuen jätteen ominaisuuksista (VNa 1030/2021).

Toiminnanharjoittaja on esittänyt ympäristölupahakemuksessa selkeän tarpeen varastokentän rakentamiseksi tehdasalueelle perustellen sitä mm. nykyisten päällystettyjen kenttien vähäisyydellä, tuotteiden ja sivutuotteiden kasvavalla tuotantomäärällä sekä logistiikalla. Jos tähän tarpeeseen voidaan vastata toiminnanharjoittajan jättämällä ympäristölupahakemuksella, tulisi edellytykset tähän mahdollisuuksien mukaan luoda, ellei hankkeesta aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Alue on kuitenkin suljettu tehdasalue ja hankkeen pääasialliset ympäristövaikutukset voidaan lupamääräyksillä rajoittaa todennäköisesti vain hankealueelle.

Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston tulisi ympäristölupapäätöstä ja sen määräyksiä antaessaan huomioida erityisesti seuraavat Envineer Oy:n raportissa esille tulleet seikat:

- 1) Altaan (altaiden) täytössä käytettävissä tuhissa raskasmetallien (etenkin kromin, molybdeenin, seleenin, paikoin lyijyn ja bariumin) liukoisuudet ylittävät yleisesti pysyvän jätteen kaatopaikalle sijoitettavalle jätteelle määrätty kelpoisuusvaatimukset (VNa 331/2013), samoin kloridin ja sulfaatin liukoisuudet.
- 2) Molybdeenin liukoisuus ylitti kahdessa tarkastellussa näytteessä vaarallisen jätteen kaatopaikalle sijoitettavalle jätteelle määrätyn kelpoisuusvaatimuksen, sulfaatin liukoisuus kahdessa näytteessä vaarattoman jätteen kaatopaikalle sijoitettavalle jätteelle määrätyn kelpoisuusvaatimuksen.
- 3) Lietteen osalta kadmiumin ja sinkin pitoisuudet ylittivät puolestaan VNa 214/2007 maaperän pilaanuneisuuden ja puhdistustarpeen arvonnista annetut ylemmät ohjearvot, jotka ovat vastaavasti 20 mg/kg ja 400 mg/kg.
- 4) Vuoden 2023 tutkimusten mukaan lietteen öljyhiilivetypitoisuus (C10-C40) oli 2800 mg/kg.
- 5) Näytteistä tehtiin liukoisten pitoisuuksien analyysit yksivaiheisella ravistelutestillä. Liuenneen orgaanisen hiilen (DOC) määrä ylitti VNa 331/2013 vaarallisen jätteen kaatopaikalle sijoitettavan jätteen raja-arvon useissa näytteissä. Muiden analysoitujen aineiden osalta tulokset alittivat kaikkien määritysten osalta vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuudet ja lähes kaikkien määritysten osalta myös pysyvän jätteen laatuvaatimukset. Altaasta otettujen näytteiden

kokonaispitoisuudet alittivat kaikissa näytteissä metallien osalta yhden näytteen sinkkipitoisuutta lukuun ottamatta VNa 214/2007 alemmat ohjearvot. Yhden näytteen sinkkipitoisuus (680 mg/kg) ylitti ylemmän ohjearvon (400 mg/kg). Lietteen öljypitoisuudet ylittivät 8/11 näytteessä ylemmät ohjearvot ja kolmessa näytteessä alemmat ohjearvot.

Jos Pohjois-Suomen Aluehallintovirasto päätyy myöntämään hankkeelle ympäristöluvan, edellä todetun perusteella olisi loogista, että altaan (tai altaiden) pohja-, pinta- ja seinämärakenteet toteutetaan siten, että altaasta (altaista) ei pääse suotautumaan haitallisia aineita ympäristöön ja tätä kautta edelleen Perämereen. Tämä voidaan toteuttaa siten, että altaan (altaiden) pohja-, pinta- ja seinämärakenteet ovat riittävän tiiviit.

Tuhkan molybdeenin liukoisuuden perusteella on loogista, että vähimmäisvaatimuksena altaan (altaiden) pohja-, pinta- ja seinämärakenteille tulisi olla vaarallisen jätteen kaatopaikkarakenteet, sillä näiden rakenteiden vedenläpäisevyys tulisi suunnitella isoimman riskitekijän perusteella, mikä lietteen raskasmetallien liukoisuuden perusteella näyttäisi olevan molybdeeni.

Jos altaan (altaiden) rakentamiseen päädytään, tulisi ympäristöluvassa määrätä, että työtä valvoo riippumaton valvoja, joka raportoi työstä Lapin ELY-keskusta ja Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaista, joille myös työn loppuraportti tulisi lähettää.

Lietteen lujittamisen ja tuhkan sekoitusvaiheen yhteydessä mahdollisesti muodostuva hajuhaitta tulisi pystyä eliminoimaan niin, että sitä ei kulkeudu tehdasalueen ulkopuolelle.

Rakentamisen aikana tehdasalueen toiminnoille asetettuja melun raja-arvoja ei saisi ylittää.

Muuta huomioitavaa:

Pohjois-Suomen Aluehallintovirastoa pyydetään huomioimaan, että Kemin kaupungin kaupunginhallitus käsittelee tätä asiaa vasta 17.3.2025 pidettävässä kokouksessa. Kaupunginhallituksen lausunto tulee aluehallintovirastolle hieman asetetun määräajan 14.3.2025 jälkeen.

Varastokentän rakentaminen tarvitsee myös Kemin kaupungin rakennusvalvontaviranomaisen myöntämän rakentamisluvan.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus. Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Kaupunginhallitus 17.03.2025 § 99
356/11.01.00/2022

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus yhtyy lupajaoston lausuntoon ja antaa sen lausuntonaan Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti yhtyä lupajaoston lausuntoon ja antaa sen lausuntonaan Pohjois-Suomen Aluehallintovirastolle.